

ОСИГУРНОСТТА С ЛЕКАРИ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА В ПЛОВДИВСКА ОБЛАСТ ЗА ПЕРИОДА 2003 - 2006 Г.

М. Стойкова, Г. Йорданов

THE DENTISTS TO POPULATION RATION IN THE REGION OF PLOVDIV FROM 2003 TO 2006

M. Stoikova, G. Jordanov

Резюме: Осигуреността с дентални лекари в България през 2003 г. е била с 33/100 000 по – висока от публикуваната за Европа осигуреност (България – 83.0/100 000; Европа – 50.9/100 000). За Пловдивска област през същата година показателят е 112/100 000. По данни на НЦЗИ осигуреността с дентални лекари на 10 000 души за цялата страна расте: 8.3 – 2003 г.; 8.4 – 2004 г. и 14.5 – 2005 г. През 2003 г. 25.42% от всички лекари по дентална медицина в България са били съсредоточени в Софийска област, 13.09% в Пловдивска (общ брой за областта 866). През следващата 2004 г. лекарите по дентална медицина в Пловдивска област са 908.25, а през 2006 г. – 1090 (по национална здравна карта са предвидени 861). Независимо от големия брой дентални лекари в областта, средният брой посещения на 1 жител за 1 година намалява драстично след 2000 г. Необходимо е да се потърсят причините за това намаление. Трябва да се регулира броят на лекарите по дентална медицина в Пловдивска област като за целта при регистрация на практиките в РЦЗ се вземат предвид, посочените в Националната и Областна здравни карти бройки на лекари по дентална медицина.

Ключови думи: здравна карта; осигуреност с дентални лекари.

Summary: During the year 2003, in Bulgaria, the dentist to population ratio was by 33 higher compared to that in Europe (Bulgaria – 83.0 per 100 000 of the population; Europe – 50.9 per 100 000). In 2003, in the region of Plovdiv, dentist to population ration was 112/1000000. According to National Center of Health Informatics, in Bulgaria, the dentist to population ration has been on the rise – 83 in 2003, 84 in 2004, and 145 in 2005. In 2003, 25.42% of all dentists practiced in Sofia, 13.09% - in Plovdiv (the absolute figure for the Plovdiv region being 866). In 2004, there were 908.25 registered dentists in Plovdiv, in 2006 – 1090 (861 provided, according to the National Health Card). Regardless of the increasing number of practicing dentists, the average number of dental visits per 1 of the population annually has decreased drastically after 2000. It is necessary to focus on the reasons for this decrease. The number of dentists in Plovdiv should be regulated considering the figures provided in the Regional and National Health Cards.

Key words: health card, dentist to population ratio .

В различните европейски държави осигуреността със стоматолози на 100 000 души е различна (1) (табл. 1):

Табл. 1. Осигуреност с лекари по дентална медицина на 100 000 души населени – 2003 г.

Страна	Година	Стоматолози
Континент		
Европа	2002	50.9
Албания	1999	8.7
Австрия	2002	51.0
Белгия	2002	80.5
България	2003	83.0
Чехия	2002	65.7
Германия	2002	78.7
Дания	2002	89.9
Финландия	2002	89.6
Франция	2002	67.8
Гърция	2001	116.7
Унгария	2002	47.7
Ирландия	2001	52.2
Израел	2002	113.3
Италия	2001	59.2
Люксембург	2002	67.9
Холандия	2002	47.2
Норвегия	2001	124.7
Полша	2001	26.2
Португалия	2001	47.8
Румъния	2002	22.4
Испания	2000	43.7
Русия	2002	32.4
Швейцария	2002	48.8
Швеция	1997	152.1
Турция	2001	23.5
Великобритания	1992	39.8

От таблицата е видно, че осигуреността с лекари по дентална медицина (ЛДМ) е най-висока в Швеция и Норвегия, следвани от Гърция и Израел, след които се нареждат Дания, Финландия, България. Показателят за нашата страна, сравнен със средния за Европа, е с 33.0/ 100 000 по-висок (1). На фона на тази осигуреност за страната през 2003 г. на 100 000 души в Пловдивска област са се падали 112 ЛДМ – с 29.0/ 100 000 повече от осигуреността за цялата страна. Това може да се обясни с наличието на Факултет по Дентална Медицина в град Пловдив (2).

По данни на НЦЗИ осигуреността с ЛДМ на 10 000 души за цялата страна расте: 8.3 – 2003 г.; 8.4 – 2004 г. и 14.5 – 2005 г. (1, 2, 5) (табл. 2).

По отношение на наситеността с кадри най-висок брой ЛДМ са регистрирани през 2003 г. в София–град 1562 души, 149 - в София област. За Пловдивска област цифрата е 866, като от тях 755 са работили в АИППСП (от общо 6475 за цялата страна). Оказва се, че през годината 25.42% от всички лекари по дентална медицина са били съсредоточени в Софийска област и 13.09% в Пловдивска област. През следващата 2004 г. ЛДМ в България се увеличават на 6491, съответно в Пловдивска област техният брой нараства на 908.25 (805 в АИППСП) (2).

Интерес представлява и следващият показател – колко души население се пада на 1 лекар по дентална медицина (4) (табл. 3).

Табл. 2. Осигуреност с лекари по дентална медицина в България на 10 000 души население

Година	1980 г.	1990 г.	2000 г.	2002 г.	2003 г.	2004 г.	2005 г.
Брой ЛДМ	4839	6109	6778	6144	6475	6491	7995
Брой ЛДМ на 100000 души	5.4	7.0	8.3	7.8	8.3	8.4	14.5

Табл. 3. Население на 1 лекар по дентална медицина към 31.12 за периода 2000 – 2006 г. по райони за планиране и области

Райони за планиране и области	2000 г.	2001 г.	2002 г.	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.
Общо за страната	1202	1217	1277	1205	1196	1189	1179
Пловдивска област	928	874	892	838	817	801	804

Данните в таблицата показват, че на фона на големия брой ЛДМ в Пловдивска област, броят, обслужвано население от 1 стоматолог, намалява.

По Здравна карта, приета и публикувана в ДВ бр. 57/ 2003 г. (3) в Приложение 3.1 към т. 3, за Пловдивска област са утвърдени 861 стоматолози. Минималният брой стоматолози (наименованието е по старата номенклатура, защото

Реалното съотношение е два пъти по-ниско, поради двойно по-големия брой регистрирани ЛДМ от предвидените. Възниква въпросът за необходимост от регулиране при регистриране на практиките по дентална медицина и съобразяването им с одобрените практики по Здравна карта. При такова съотношение, когато на 1 ЛДМ се падат едва 648 човека, е смущаващ фактът, че средният

ОБЛАСТНА ЗДРАВНА КАРТА ЗА ПЪРВИЧНА СТОМАТОЛОГИЧНА ПОМОЩ

Община	Население	Населени места	Стоматологични практики
Асеновград	74173	32	59
Брезово	7552	16	6
Калояново	12390	15	10
Карлово	61230	27	48
Лъки	3582	11	3
Марица	30606	19	24
Пловдив	376918	1	290
Първомай	31818	17	25
Раковски	29039	7	23
Родопи	33103	21	26
Садово	15334	12	12
Съединение	10990	10	9

вестникът е от 2003 г.), с които НЗОК задължително сключва ежегодни договори, също са 861 - Прилож. 5.2 към т. 5 (3). Към м. юни – 2006 г. в РЦЗ Пловдив има регистрирани 1090 практики, а в РЗОК са сключени договори със 713 практики.

В областната здравна карта за същия период са заложени още по-малко стоматологични практики:

1. Съотношението, което трябва да бъде по областна здравна карта стоматолог/население е 1/1282.

2. Реално съществуващо състояние: през 2006 г. в Пловдивска област има регистрирани 1090 практики - почти 2 пъти повече от предвидените в областната здравна карта 591. Следователно съотношението стоматолог/население е 1/648 при население 706 413 души (по данни на НСИ за 2006 г.) (5).

брой посещения при ЛДМ намалява (2) (табл. 4).

Въпреки, че се увеличава броят на ЛДМ и осигуреността с кадри, в Пловдивска област средният брой посещения на 1 жител намалява след 1990 година. Най-чувствително е намалението след 2000-та година - влизането в сила на Здравната реформа. До 1990 година отчетността на ЛДМ включваше всички обслужени пациенти, защото системата на здравеопазване беше държавна, а имаше и "стимули" за стоматолозите, изпълнили определен брой точки. След 1990 г. беше разрешена частната практика, а след въвеждането на Реформата в първичната помощ през 2000 г. се отчитат достоверно само касовите пациенти, което не позволява показателят да бъде анализиран.

Табл. 4. Извънболнична помощ на стоматолози* в Пловдивска област

Година	Посещения при стоматолози*, вкл. проф. прегледи - в хиляди		
	Общо	Средногодишен брой посещение на 1 жител в областта	Република България
1975	1189,1	1,7	1,7
1980	1449	1,9	1,9
1985	1794	2,4	2,2
1990	1578	2	2,1
1995	1092,3	1,5	1,3
1996	1072,8	1,5	1,4
1997	1103,9	1,5	1,2
1998	1014,7	1,4	1,1
1999	924,4	1,3	1,1
2000	655	0,9	-
2001	432,1	0,6	-
2002	414,4	0,6	-
2003	577,3	0,8	-
2004	636,3	0,9	-

*Към 2004 г. наименованието е било стоматолози

ИЗВОДИ:

От изнесените данни се налагат следните изводи:

1. В цялата страна и в Пловдивска област броят на лекарите по дентална медицина расте, а населението, което се пада на 1 лекар по дентална медицина намалява.

2. България е на едно от първите места в Европа по осигуреност с лекари по дентална медицина. Необходимо е, след като се вземат в съображение демографските процеси в страната, да се разработят регулаторни механизми за приема на студенти по дентална медицина, извън тези по държавна поръчка.

3. Да се потърсят и намерят пътища за намаляване на концентрацията на най-много кадри в градовете с факултети по дентална медицина. Това би станало реалност, ако Районните Центрове по Здравеопазване се съобразяват при регистрацията на кадрите със съществуващата Здравна карта.

4. Необходимо е да се разкрият причините за намаляване на средния брой посещения при ле-

каря по дентална медицина на 1 жител за 1 година в Пловдивска област.

Използвана литература:

1. Здравеопазване 2003. МЗ – НЦЗИ, София 2004.
2. Здравеопазване 2004. МЗ – РЦЗ, Пловдив 2005.
3. Държавен Вестник, бр.57, 2003 г.
4. [http://www.nsi.bg/Social Activities/Lekari 04.htm](http://www.nsi.bg/Social%20Activities/Lekari%2004.htm)
5. publikacii@nsi.bg

Адрес за кореспонденция:

Д-р Мария Стойкова Братойчева
Катедра "Социална медицина и здравен мениджмънт"

Медицински Университет
Бул. "Васил Априлов" 15-А
гр. Пловдив 4000
тел: 032 602 221
GSM: 0888 49 49 21
e-mail: brami@abv.bg